

BARCELONA 15 SEPTEMBRE 1893

S va pará una vegada
 al devant d' un rich banqué;
 y com era tan salada,
 dona seva la va fé...
 Ella sí que pot dir que,
 tot li ve d' una parada.

CRÓNICA DE LA SETMANA

LA gent que viu de las banyas (no parlo per cap casat) si aném seguint aixís, desapareixerá á forsa de banyadas.

¡Es una ignominia per la classe!

Comptat y rebut als toreros los surt á banyada per corrida.

Un día lo Chato se 'ns queda ab lo nas com un melon de deu céntims de resultas d' un *revolcon*, l' altre en Narigotas pert lo nas y una orella, enfilats per la banya de la fiera, avuy en Vistalegre 'n surt ab un ull per llogar, demá en Malavista *veu fins las estrellas*, al passejarlo lo toro ensistat pel cul... de las calsas; y aixís successivament, de modo qu' es tan raro trobar un torero qu' ho presenti tot senser, com un capellá que no tingui majordona y nebots.

¡Sort que 'ls toreros tenen set vidas com los gats, que de lo contrari podria esperarse á la porta de la plassa un cotxe dels morts en la seguretat de que no terminaria la corrida, sense que conduhis lo vehicul á algún *guapo* de la cuadrilla al camp de la quietut!

Y no 's pensin que no mes rebin los toreros pipiolis, no senyors; los pinxos de la classe, las primeras firmas, com si diguessim, son los que 'n surten ab mes costelles trencadas y ab mes averias al individuo.

Aixís com lo valor d' un militar se calcula pel número de feridas qu' ha rebut en lo camp de batalla; l' ardimient d' un torero, segóns los que viuhen de las banyas, es major, quan mes gran es lo número de banyadas qu' ha sufert.

Y no aniria mal aquest criteri, si no presentessin las feridas casi sempre als darreras, proba clara de que las han rebudas quan fugian de por.

¡Veuhen com tinch rahó en lo que 'ls deya?

Ara m' entran lo diari y lo primer que veig es: «La cogida de Guerrita.»

A veure com ha sigut aixó. Es un jove simpatic y 'm sabria greu que 'l toro l' hagués enviat á can Taps. Vaja, encare .. no mes li ha clavet la banya á las *barras*. Lo toro era *barrut* es cert pero 'l fet no passa d' una petita caricia. Pijor fora que l' hagués estripat de dalt á baix. ¡Consolemos!

Pero millor sería qu' aquets joves qu' esposan la pell en un espectacle que no ha de reportar cap be á la humanitat, sino que pel contrari desperta sovint los instints sanguinaris, dobleguessin la esquena cavant los camps, fent sabatas, ó dedicant sa activitat á altres mil oficis honrosos.

¡L' home que no reporta cap bé als seus semblants, es indigne de viure entremitj d' una societat culta!

Sempre será mes honrós estrene las mans plenas de duricias del obrer que, cobrant una modica retribució, treballa de sol á sol pera ser útil als homes, que las dels que percebeixen cantitats exorbitants pera no fer res de profit.

Es cosa corrent sentir dir: Pera fer fortuna s' ha de ser torero, tenor ó capellá.

Desgraciadament es vritat, y dich desgraciadament, porque encare que 'ls tenors, si son bons, me son simpatichs y considero just que siga apreciat lo seu treball, trobo escandalós que 's donguin á un cantant, per no-

table que siga, mil duros, ó mes, per cantar una sola nit, mentres hi ha millons de treballadors, que suhant com negres, no poden atendre á las sevas necessitats mes precissas.

Y si penso aixó tractantse d' un verdader artista, crech inútil parlar dels toreros y 'ls capellans.

Rebaixant la part de tots ells y dels que sense ser ells, menjan per cent, podriam retribuir millor als que treballant molt, apenas poden menjar.

Si no hi hagués tants ignorants, per no dir un' altra cosa, que derrotan los diners en futesas per un cantó y per l' altre escatiman un céntim á un pobre, no 'ns trobariam en lo cas d' haver de baixar la cara de vergonya, los qu' en tenim, al llegir noticias per l' estil de la següent publicada aquets últims días:

«Lo mestre de la escola de Cala de Benagalbón ha anat á Málaga á demanar caritat. Ab un cartell penjat sobre 'l pit ha recorregut la ciutat en l' hora de mes animació, anantse á situar á la porta de la iglesia de la Victoria, hont hi havia funció solemne en honor de la patrona de Málaga. Sortian las autoritats y comissions oficials ab la acostumada pompa y gala d' uniforme, contrastant ab los pellingos del pobre. Lo cas ha produhit un efecte enorme—Lo mestre passa una miseria tan gran per no poder cobrar los sous que li corresponen, que ja ningú li fia, ho ha empenyat tot, te de dormir á terra y sofreix fam.»

Si, senyors si: lo mestre de Cala de Benagalbon se mor de gana, á últims del sigle de las llums.

Es mestre de *Cala*, pero pot ben dir: Al ventre no hi *calo* res.

Y de segur que l' Ajuntament d' aquell poble que no paga lo que deu al afligit mestre d' escola y 'ls vehins que no socorrentlo desatenen la educació dels seus fills, quan arriba la festa major y altres festas senyaladas, se permeten lo luxo de donar corridas de toros, y celebrar solemnes funcions religiosas, pagant, com es de suposar, porque 'ls toreros y 'ls capellans no fian may, com los pobres mestres d' escola.

¡Val mes que girém full!

* *

Per acabar, vaig á donarlos una noticia que 'ls deixarà mes que blaus... negres:

Tot un senyor bisbe 'ns fá saber, apoyantse en numerosos arguments, basats en la geologia y antropologia que Adan y Eva eran de rassa negra.

De modo que la rassa blanca que fins ara ha vingut donantse ínfulas de superioritat no es mes qu' una sofisticació dels pares del género humá.

Las morenas—entenguis las donas d' aquest color—serán d' aqui endevant preferidas á las blancas.

Jo 'n tinch una de morena que, francament, desde que hi sapigut aixó no la cediria per cap diner.

Y hasta jo mateix estich boig d' alegría, porque 'm sembla que m' haig de retirar á Adan, no porque sigui brut y deixat com un idem, sino porque tinch un color confós, com de café ab llet, que 'l mateix Adan me envejaria.

De moment tan estupenda noticia ha portat algunas perturbacions.

Un criat negre d' un company meu, desde que ha sabut que Adan gastava 'l mateix color qu' ell, se fuma el tabaco del seu amo y fá l' amor á una blanca qu' els frega las rajolas.

Molts qu' *anavan clars*, se diu que no hi volen anar mes.

Lo dir en lo successiu á una dona, *blanca paloma*,
será una grosseria; d' aquí endavant se li haurá de dir
negra gata, ó altras bestiesas per l' istil.

Los llimpia-botas aumentarán la tarifa, porque sent
lo negre un color distingit, s' ha de pagar mes.

'L que un home tingui l' ànima negra no será un
defecte sino una qualitat.

'En fi, senyors, lo que sigui negre será preferit á lo
que tingui altres colors.

¡Quina honra pels carboners!

LLICENCIAT VIDRIERAS.

CORTS EN LAS CORTS

Sessións marranas, humorísticas y contundentas, en las quals s' exposan las
informalitats d' un periódich aygualit y la poca discreció d' uns petits Ravachols.

SESSIO PRIMERA

I
EN las corts de cá 'n *Neguit*
femeter y home de pró,
que en lo barri dels garenos
sols l' hi fá un *pinxo* la pols...
Convocats per una berra
de catorze mugarons,
—farta de donar á ilum
marránets á tot estrop—
cent tocinos s' ajuntaren
dissapte, ja post lo sol
pera tractar d' un assumpto
que 'ls hi vá ia nou del coll.
N' hi habia de totas menas
y de totas condicions,
que, en actes de mort ó vida,
tant hi fá 'l xich com 'l grós.
Allí 'ls tocinos de Fransa
curts de camas y 'l coll tort,
y de Mallorca cristiana
los mes revinguts tuixóns,
mostravan ab sa impaciencia
l' ardidesa del seu cor,
y mancantlos la paraula
pródichs eran en grinyols.
No hi faltavan de la terra
vigatana 'ls valents porchs,
ni 'ls tocinos d' escombriayre
desnarits y pléns de llòt.
Los marrans de Extremadura
preparats á donar joch,
furga que surga ab lo morro
repassavan la llissó.
Los de Asturias neguitosos
esperavan doná 'l cop,
y 'ls de Aragó y de Valencia
de rabia 's trobavan folls.
En fi, tota la *porquina*
congregada en aquell lloch
alsava crits de protesta
contra 'ls infames traidors

que ab ideas sanguinarias
sense atendre á la rahó,
desitjan que la matansa
no tinga un punt de repós.
Tots grinyolavan á l' hora,
tots donavan lo seu vot
y al ferho, no s' entenian
per parlar á l' hora tots,
fins y tant que sofocada
de amenassas y esbalot,
la berra, ab un crit terrible,
que 'l sentiren los mes sòrts
feu callar á la assemblea,
y ab accent salvatge y ronch,
dona príncipi á un discurs,
que ara llegirás, lector.

II

«Filletts meus, aymats marrans,
trujas, porchs, tuixóns, garrins,
y á tots quants ab malvats fins
vos fan atipar d' aglans,
assumptos mes que importants
y de molta transcendencia
m' obligan ab insistencia
á formularos un pacte,
puig heu de saber que 's tracta
de escursar nostra existencia.»

«Exents de fam y desditjas
que molts animals pateixan,
á nosaltres ens apeixan
per ferne millors salsitjas.
Pero la desgracia, á mitjas,
es menos aterradora;
nostra sort passable fora
si per tristos desconsols,
no hi haguessin Ravachols
que volen matá á tot' hora.»

«Matansa y per quin estill
no la que ab antiga empresa
comensa per santa Teresa

y acava 'l quinze d' Abril.
Matansa cruenta, vill
matansa sense descans!
á tot' horal en tots instant!
no parant may los butxins!
ja ho sábeu aymats garrins!
¡tremoleu, porchs y marrans!»

«Tremoleu, ja 'l ganibet
esgrimeixen los infames
valentse de injustas tramas
per matar á tort y á dret;
no esperan, no, vinga 'l fret,
ni 'ls hi causa por la pesta;
ab sa codicia funesta
pitjoran nostres destinos;
¡Tant sols per matar tocinos
no volen que 's fassi festa!»

«Valgans que molts apiadats,
—encara que tocinares—
contra semblants arrossayres,
sortiren determinats;
y al veure los desastrats
efectes de la matansa,
donantnos goig y esperansa
acordaren tot seguit
portar l' assumpto á Madrid,
que allí, ab diner, tot s' alcanza.»

«Dit y fet, sens moure bulla,
sent cosa trascendental,
buscaren á un tal *Didal*
per posar fil á la agulla;
mes feren mala *casulla*;
¡la honradesa ab la codicia!
en *Didal*, plé de malicia,
los feu dar set cents *varés*
y á la fi per no fer res...
ni tant sisquera justicia!»

JOSEPH Mª CODOLSA.

(Seguirá la sessió primera)

NOTA.—Conforme vaig prometre en lo número anterior, aquí comensan las sessións *porquinas*, sentme solida-
ri de tot lo que en ellas se exposi.

¡LA REMATADA!

—Quina pega en tota la temporada: tres bolos.

ACTUALITATS

—Aquets dos cops de pedra no vull pas que me 'ls
posin a la fulla de servey; en cara fora rebaixarme...

De tornada

HIR á la nit va tornar la familia del tercer pis, 1.ª de casa, després d' haver passat tres mesos á casa 'ls didots de la petita, que son uns pobres masovers d' una casa de pagés, á mitja hora de Olesa.

En quan van arribar ja vareig senti 'l soroll d' obrir portas y balcones, remenament de cadiras, xisclets de la criatura, un soroll com si hagués caigut un moble y era 'l mundo que 'l camálich s' havia descarregat. Jo m' estava escrivint y 'm va sorprendre aquell xibarrí, que, de prompte, no me 'n vaig explicar la causa, fins que, anant á la porta del pis vaig mirar per la finestreta y vareig veure oberta la del devant, porque jo visch al tercer, 2.ª. Curiós pera sebre com havian arribat, y mes que per aixó, pera veure á la Francisqueta, qu' es la noya gran, molt atractiva per cert, si no fos que 'l nás li fa furtó, vareig quedarmhi una mica.

A poch veig la senyora María darrera 'l camálich que sortia murmurant; al ser al replá, s' atura l' home, y diu:

—Per menos d' un xavo li tirava 'ls dos rals per la cara y anava á buscar un municipal.

—Ay,.. miri... prohibo! pot ser li costaria car! puig mon cusí es agutzil del jutjat, si es que ho ignora.

—Dos rals per dur un mundo com una casa desde 'ls cotxes de la Rambla fins al cap-de-vall del carrer de la Cera! no comprén qu' aixó es mal fet?

—Veurá... hauria de descambiar un bitllet y ara no 'm ve bé.

—Menos bé 'm venen á mí aquestos dos rals, contant, com contava ab aquest viage per aná á sopar.

—Y no pot sopar ab dos rals? —va exclamar la senyora María, que, devegadas, ab aquesta cantitat hi menjava tota la familia un dia enter.

—Vegi... vosté mateixa...

—Al arribar aquí lo diálech, vareig obrir la porta ab l' intenció de mediá en l' assumpto, puig 'm sabia greu qu' aquell pobre home no pogués sopar per falta de cambi de la senyora María.

—Boranit tinga, senyora María, Ja han arribat?— vaig exclamar encare ab la porta á la má.

—Ah... es vosté?

—Sí... he sentit desde dins qu' havia de cambiá un bitllet pera pagar á aquest home y he pensat que jo podia canbiarli.

Lo camálich que ja havia comensat á baixar un grahó, va tornar endarrera 'l peu.

—Fugi—va dir la senyora María— no 's prengui aquesta molestia.

—Cap molestia, dona. ¿De quant es?

—Vamos, li dich que no ho vull.

—Oh! jo sí que ho vull!—va cridar lo camálich després d' haverli posat la mel á la boca.

—Vagi, home, vagi, que ja 'n te prou.

—Lo que té que 'l bitllet qu' ha de descambiá 'l deu tenir al pensament no mes, senyora, per forsa!

—Qué diu aquest indigne?

—Lo que sent... boladera!

—'L faré agafá!

—Que 's pensa que no ho sé qu' han vingut á tercera fins al Clot, y en dita estació han prés tots bit-

llets de primera porque 'ls vejessin arribar com á millonaris!

—¿Qui li ha dit aixó? No ho cregui, senyor Serrallonga... ahont va aquest mentidé?

—No 'm digui mentidé, senyora, que mentras vosté disputava per aquella pesseta falsa en los cotxes, un cosí meu que venia d' Olesa y ho ha reparat, m' ho ha dit.

—Jo li dich que 'l seu cosí ment.

—Y qu' ha de mentir!

—Miri, senyor Serrallonga, puch jurarli. Ja té fortuna qu' ell ha anat á la peixeteria pera veure si trobava un xich de llus per sopá, que sino, li posuria las peras á quarto.

—Bé, vamos, no s' enfadin.

—Donchs per qué 'ns ha de rebaixá dihent qu' hem vingut á tercera?

—Bé, á l' home pot ser li han dit.

—Y que, qui m' ho ha dit, es incapás de dir una cosa per un' altra, va exclamá 'l minyó.

—Jo tampoch.

—La qu' es capassa de donar dos rals per dur aquest mundo, es capassa de tot.

En aquell moment va sortí 'n Rafelet, un noy d' uns nou anys, plorant á l' escala.

—Mamá, mamá!

—Qué té aquest are?

—Que no trobo la pilota de goma que 'm van regalar al Sigle.

—Bé, qué m' esplicas! Pot ser te l' has deixada al Mas.

—No, no, que la portava.

—No busquis, Rafelet,—va dir una veu desde dintre, que desseguida vaig coneixe que era la que 'l nás li fa furtó,—aquells dos gitanos qu' estavan sentats en lo wagó devant per devant de nosaltres, te l' han presa.

Ia senyora María va tornarse de mil colors.

—Ja ho sent?... va exclamar lo camálich mirantme y tornant á posar lo peu al grahó tal com lo tenia quan jo vaig obrir la porta.

—Bé... qué vol dir?

—Ab gitanos y á primera!..

Jo estava patint per aquella pobre dona.

—Pagaria no sé qué qu' aquell hagués vingut ab nosaltres; ja se 'n penediria ja de tot lo que diu!

—Vol dir 'l qu' ha anat á la peixeteria?

—Sí, 'l meu senyor á comprar llús.

—Lo seu senyor... á la peixeteria? Qui sab hont deu haver anat!

—Qué s' ha cregut aquest home de nosaltres? —va dir cridant la senyora María, y posantse en jarras tan com li permetian los brassos.

—Rés, dona, rés,—va contestar lo camálich baixant un altre grahó.

En aquell moment en la porta del carrer van tocar tres pichs.

—Rosendo!.. va cridar la senyora María.

—Qué hi ha?... van contestá desd' abaix.

—Gracia á Deu qu' es aquí!.. ara sabrá lo que es bó.

—María!.. va cridar allavors la veu d' abaix.

—Rosendo, puja desseguida!

—Bé... digas primer si las arengadas las vols de vint céntims la dotzena, que las de quinze s' han acabat.

Una bomba qu' hagués caigut en aquell replá no hauria fet mes efecte.

Jo, avergonyit, 'm vaig ficar á dintre; la senyora María després de dir un renech, va fe 'l mateix, tancant ab una rabolada la porta del pis; y lo camálich se 'n va aná rient escalas avall.

Al toparse ab lo senyor Rosendo en lo portal, segú

que li va dir algún desvergonyiment, pero si de cas, se l' han callat.

Oh!.. pitxor qu' ara á mí ni 'm saludan.

SERRALLONGA.

¡ATENCIÓ!

Senyors directors d' escena de teatros, societats y altrás locals á proposit pera fer comedia en gran.

Jo soch un autor dramátich un xich novell, es vritat, pró que tot y sent novici faig la pols á n' en Vital, á n' en Ramos, en Sellés, á n' en Pepe Echegaray y alguns més que si 'ls col-locan ¡pobrets! á n' el meu costat 's quedarán tan petits que ab prou feynas los veurán.

Y aixó que jo no 'm dedico á escriurer en castellá, porque si m' hi dediqués ¡válgam S. Pere y S. Pau! aquets homes no podrian menjar ni un bossi de pá.

Pró rés: la meva taleya desde nano sempre ha estat lo buscar gloria... y quartets escribint en catalá.

¡Si n' he fet, fills meus, de versos carregats de pebre y sal, y de clavells y canyella! ¡si se n' han representat de comedias fetas mevas, totas ben originals y que son molt ben escritas (deixant la modéstia apart)

¿Que vol dir en Conrat Roure, en Vilanova, en Campmany, en Vidal y Valenciano y fins 'l tan popular Frederich Soler (Pitarra)? ¡si tots aquets son uns gats!

¡No mes que una pessa meva val mes que 'l d' ells tot plegat! ¡Oh! y aixó que jo 'n tinch varias.

Si algú de vostés no 'ls sab qu' escolti ab atenció 'ls tituls de las mevas obras d' art:

«Una casa de... disputas,»
«Un cap nou ó un cap pelat,»
«Lo marquès del ali-oli,»
«Lo fastiGOS amaGAT,»
«Ni la meva ni la SÉBA.»

¿Qué tal? ¿'ls hi han agradat 'ls tituls? ¿si? donchs ¡calculin tot lo demés com seral

Si m' agradés dar-me llustre jo 'ls diria net y clar: Senyors directors d' escena, si es que volen guanyar rals, *posin* no mes que obras mevas: pero soch tan modest, tant, que 'ls dono permis complert pera que pugui *posar* las que 'ls hi dongui la gana; advertint, que si per cas 'm representan las mevas, 'm farán un favor gran; porque en aquest mon de monas, si may hi ha rés per *pelar*, com que la gloria no atipa, ve un día, un més, ó bé un any, que hasta 'l poeta mes insigne es capás y molt capás de morir-se en un recó no de gana, no, ¡de fam!!

Goma.

Per la cópia.

OCLIME OILL.

DENUNCIAS

Als respectables (?) individuos que forman la societad denominada LA FULLA

DILLUNS al mitj de la Rambla aixecá la cama un gos ensenyant als transeunts alló... que no es gens galdós. Recomano als de la *Fulla* no s' adormin altre cop, y evitin á las senyoras lo tenir un nou afront.

Fá poch dias vaig notar que un capellá bastant gros ab l' excusa de la pluja remangat fins als genolls, caminava ensenyant cama d' aquellas que... ¡Deu n' hi dó! ¡Senyors de la *Fulla*, mirin que aixó á mí 'm fa tornar roig.

En una perfumeria de un carrer que sab tothom, dins l' *escaparate* tenen una dona de cartró. Aixó no té rés que veure si no fos aquell escot que... creguin, *pares de... broma*, qu' es un xich engrescador.

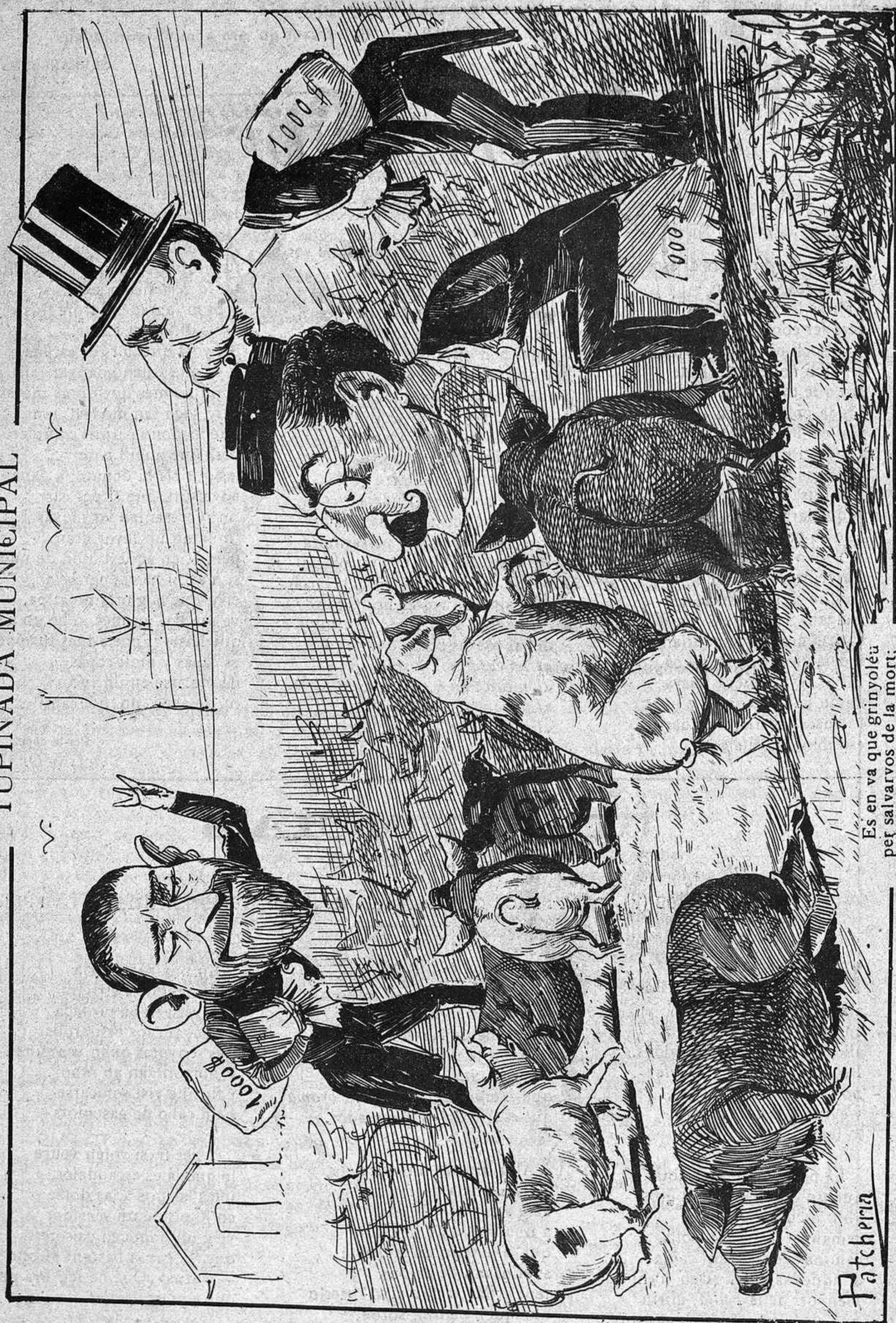
Ahir dins d' una escaleta, sería entrada de fosch, vaig atrapar *infraganti* á una moxa ab lo xicot que rihentsen de la *Fulla* s' atipavan de petóns fent guar al que aixó suscriu ab aquell *malehit* soroll.

En una pastisseria del carrer de Petritxol una vaca hi ha pintada ensenyant los penjarolls. Las senyoras quan la veuen s' horroritzan ab rahó, y fins he vist sofocarse á un cabo de gastadors.

Y per fi, si volen veure lo que ja es escandalós, totas las nits á las dotze en lo pis de un servidor veig un home en calsetets que 'm causa bastant afront. — ¡Vátua! ¿Qué he fet? ara penso que aquest *denunciat* soch jo.

JOSEPH M.ª BERNIS.

TUPINADA MUNICIPAL

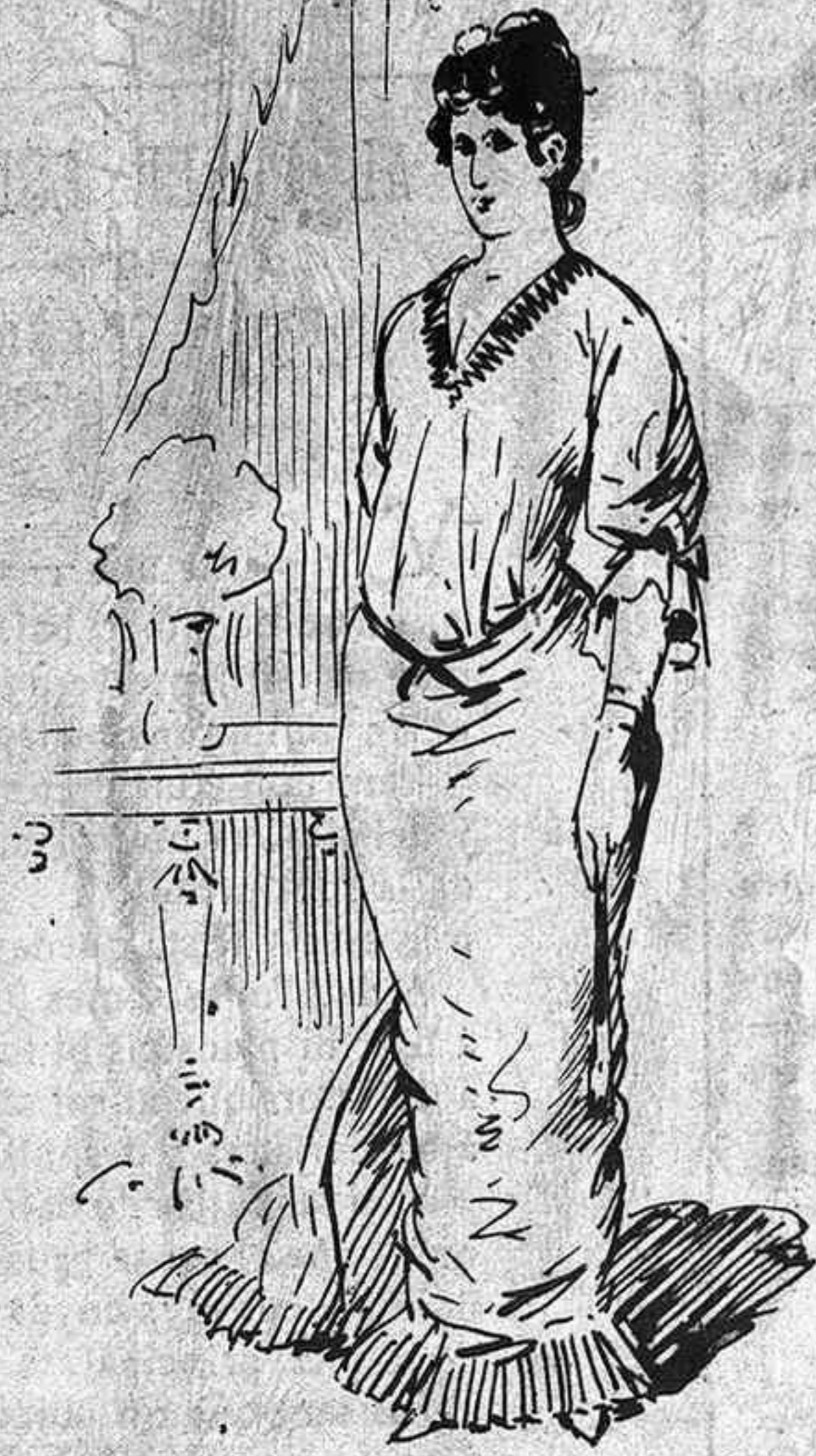

Es en va que grinyolèu
per salvarvos de la mort;
tres mil ne volèm en or,
ó sino res ne treuréu.

Fatcheria

PRECAUCIONS

—¿Ho volen mes tapat encara?

—Tócam tant com vulgas, pero no ofenguis á la moral.

—Es dir que 'm dona 'l sí?
—Pero, res mes... ja l' aviso.

—¿Si 'm poso una fulla així, no hi tindran pas res que di?

Agui
1877.

Teatros

NOVETATS

Pera avuy está anunciada la reinauguració d' aquest teatre ab la companyia del Sr. Elías, que ab tan éxit ha fet la temporada d' estiu en lo teatro del Tivoli, comensant ab *El husar*, adicionanthi un quadro de maniobras militars, que, á creure los datos que tenim rebuts, cridarà poderosament l' atenció per lo notablement que será presentat.

TIVOLI

Ab la tan coneguda ópera del immortal Donizetti *Lucia di Lammermoor* dona comens la companyia que dirigida per lo mestre Petri, ne forman part las tiples dramáticas Marra y Jaquemot, la lleugera Sra. Landy, que ve precedida de molta reputació, los tenors Callioni, Sotorra y Brotat, baritonos Mestres y Borgioli y baixos Miró y Thós.

Si be lo desitj de la Direcció es donar un xich de variació en lo repertori, se creu fundadament, que *Garin*, que será posat en escena en la próxima setmana, portará lo pes de la temporada.

CALVO-VICO

Ab gran éxit la célebre *Bella Chiquita* ha donat las quatre funcions d' abono y ademés ha lograt s' estengués lo número hasta 7, haventse obtingut en totas ellas, soberbias entradas, aplausos á *granel* y enrabiadas á la célebre associació de *La Fulla* per lo carbassejada que ha sortit en sos propòsits.

Fins á primers del próxim Octubre lo teatro estará tancat a fi de donar ocasió á las grans reformas que se verificaran inaugurant la temporada d' hivern la reputada companyia dramática que dirigeix D. Antón Tutau.

CIRCO ESPANYOL

Debutá la tiple Vilella y dos funcions bastaren pera compondrer que la reputació de que venia precedida no era digne pera ser secundada per lo pblich de Barcelona, encare que sigui lo de *perro grande* per acte, per lo tant desfelicitem á la empresa per lo *canard*.

La verdadera novetat de la setmana ha sigut l' estreno en aquest teatro de la cómica revista de espectacles *A ti suspiramos!* en la que son autor, lo xispejant poeta Sr. Granés ab sa gracia peculiar hi ha intercalat los teatros de Barcelona ab sátiras oportunas y acudits de sa cullita.

L' éxit que la revista ha lograt ha sigut extraordinari, haventse distingit en son desempenyo la Sra. Córdoba y lo Sr. Baldú en unas famosas sevillanas, que ballan ab gracia sens igual.

L' autor entre calurosos aplausos, en algunas representacions, ha sigut cridat en escena.

Actualment sense deixat de preparar obras espanyolas, se está ensajant la famosa operete francesa *Artagnan* de molts anys no representada en aquesta capital

També y per no ser menos que altres teatros que s' h explota la sarsuela, se estan fent preparacions pera una obra d' espectacle de maniobras militars, que per diferenciarse dels teatros mes vanitosos, serán executadas per *artistas requieís*.

UN CÒMICH RETIRAT.

AL POBLE ESPANYOL

LO CORCH Y LA ENREDADERA

Fáula

Y AIG plantá una enredadera en un test del meu balcó; may só vist tanta verdó, ni un' ombra mes falaguera.

Pero tant com s' enfilava y del cim era mes viva, de la soca primitiva mes seca y trista quedava.

A dalt fullas y mes fullas; á baix ni plansóns hi havían; á dalt flors que al sol s' obrían, á baix tristesa y despullas.

Y ni las fullas de dalt ni las que al sol se badavan floretas, per ré 's cuydavan de la soca principal.

En tant que un corch malehit, turgant y sempre furgant, ab la déria may parant, la corcava día y nit.

Fins que un jorn no veig dauradas flors, ni fullas reverdidas; las unas eran marcidas y las altras desfulladas.

Miro 'l tronch, tot corcat era; de lo insecte la ferida havia robat la vida á la pobre enredadera.

Quan un poble ha recobrat sos drets y á la llum s' aboca, pert, si no cuyda la sóca la vida y la llibertat.

PAU DE LA LAYA.

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impressos com son targetas, facturas, memorandums, sobres, membrets, etc., etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.

EXAMENS DE SEPTEMBRE

—Qui m' examini la fila, ja ho veu que soch un tremendo.

—¿Per qué m' haig d' examina, si ja sé que 'm darán carbassa?

—En Falet veig qu' examina á un pagés... Part hi vuy!

—Al que no vinga confessat, no li aprobo l' exámen.

—Diu que 'm fassi examina 'l cap ¿Que vol dir?

Rosella

QUATRE DE FRESCAS

À LA

* BELLA CHIQUITA *

MADAMA: jo no critico
lo *ball de ventre* en cap part;
puig confesso que vostre *art*
es digne del... *Calvo-Vico*.

Pró, sí que per tant petites
facultats, tinguéu tant nom,
quan aquí bé sab tothom
que 'ns ne sobran de *Chiquitas*.

Ab *chiquitas* no m' hi vinguin
á mí, ¿sabéu qué vull dir?
A vos os han fet venir
per xuclar *naps* als que 'n tinguin.

Y ab l' escusa de recrearnos
veyentvos sense *faldillas*,
—dit ab molts punts y *comillas*—
no han fet res mes qu' *explotarnos*.

Ab la capa que no tapa
de vostra celebritat,
una pesseta hem pagat
y hem aguantat molts la capa.

¡Tanta cosa, al cap-de-vall,
quan á tots ja 'ns fá *escudella*
l' aparició d' una estrella (?)
del *Palacio de Cristall*!

¡Com si aquí, que res se pert,
no estéssim ja cuyts y farts
d' aplaudir per totes parts
á *divas* (!) d' *Eden-Concert*!

Jo no ho dich per rebaixarvos,
madama; pró, clar parlant,
aquí á Barcelona hi han
Chiquitas per' eclipsarvos.

A tot arréu 'ls hem vist
vostres moviments de panxa...
Vull dir qu' han fet una *planxa*
'ls *Pares*, y un paper trist.

Os ha dat molta importancia,
lo marqués; total per res:
podéu ben dirli al marqués:
—«No li arrendo la ganancia».

Negoci rodó y segú
ab la moral fent estéu;
pró, sense *fulla*, creguéu
que no seríau ningú.

PEPET DEL CARRIL.

La vetllada dedicada pel Centre
de la Granada Graciense á D. Antón
Piera, ab motiu d' haver aquest
guanyat lo premi de lectura en lo
últim Certámen literari celebrat en
aquella vila, resultá digna de la
importancia de tan distingida So-

cietat.

La execució dels números musicals del programa, aixís
com la lectura de poesías, no va deixar res que desitjar,
sent lo que va cridar mes l' atenció la perfecta lectura do-
nada pel esmentat Sr. Piera al poema: «La Pesca».

Terminá tan agradable vetllada ab un abundant *lunch* ab
que la Societat obsequiá als representants de la premsa que
assistiren á la festa y als artistes que prengueren part en la
mateixa.

Felicitem de cor al Sr. Piera y als organitzadors de la vet-
llada.

L' alcalde de la Poble de Claramunt ha visitat al senyor
Governador denunciandoli l' estat ruinós en que 's troba la
iglesia d' aquell poble.

Lo Sr. Larroca, diuhen, que l' ha enviat al bisbe.

Ara, aquest, que l' envihi al marqués.

Regalant seminaris al sant pare, bé pot fer adobá, pel seu
compte, una iglesia de casa.

¡Ey!.. nosaltres ho dihem.

Lo Govern segueix dihent que no 's perturbará l' ordre
profundament.

Ey, *profundament*..

Ja es un consól.

Está tot tan trasbalsat, que ningú ja sab de qué se las heu.
Fins los toreros tenen cada cogida que 'ls ángels hi cantan.
Guerrita mitj degollat, Moyano (no 'l polítich) mitj reben-
tat ab una banyada de 14 centímetros de fondo... en fi... la
mar!

Y 'n Gamaso tan tranquil...

Lo Sr. Gumá prou s' afanya en dir que las sevas pessas
son las que tenen mes éxit al *Alcassar*; pero l' empresari
no 'l deu creure perque las fa totes, menos las d' ell.

Per aixó ha hagut de perdre la... dallonsas?

L' empresari de la Plassa de Toros sembla que ó no hi
enten res, ó vol mal als novillersos.

La corrida penúltima en la que torejaren toreros de debó,
va donar cabras en comptes de toros, y en la corrida del
diumenje, qu' havian de ser novillos, van resultar toros
que per poch ho reventan tot.

¡Que li donin l' orelle!

Hem tingut de fer *nova tirada* del número anterior per
haverse agotat la edició á la hora de sortida.

Aixó sense sueltos *suplicats* al *Noticiero*.

Lo d
e Rot
ome
En s
u dr
p. A
un d
an fe
Pen
amal
ques
avor
pich
ots 'l
nga
umne
La d
otab
Als
ika-h
entl
'Ls
emar
a sab
edacc
Qui
No
s pic
ontra
Don
Al s
e Do
ue d
Va a
ccedi
Ho
aldri
Sin
L A
1.º
pessa
Gum
2.º
mate
3.º
que
ab m
rona

Lo dia 14 del corrent comensan los ensajos en lo Teatro Romea, qual lloch de recreo obrirá sas portas, segons indemes, lo dia 30 del mateix.

En sueltos oficiosos hem vist que lo Sr. Pitarra ha escrit drama y lo Sr. Soler de las Casas una producció ó arrebato. Ademés sembla que lo Sr. Vilanova ha dat un saynete un ó dos autors mes, que á casa seva 'ls coneixen, també han fet algo que suposém de profit.

Pensi la Empresa ab la munió de pessas y comedias carismals que va estrenar l'any passat, y tracti de que en aquest se fassi millor la tria; logrant aixís, encare mes, lo favor del públich que ab tanta assiduitat concorre á aquest pich local, bressol del nostre gran teatro, y l'aplaus de tots 'ls qu' hem de seguir lo moviment literari que en ella s'ingra lloch, pera transmetre las nostras impresions á las columnas del periódich.

La companyia, ab molt poca diferencia, será la mateixa establetíssima que va actuar la temporada anterior.

Als molts pedidos que s' han fet de la música del *Guerika-ko arbola*, hi ha qu' anyadir la dels Goigs; *No apreheu tant* que tan éxit han obtingut en aquestos días.

'Ls que desitxin la lletra qu' es deliciosa, poden fer las emandas en aquesta Administració, puig, á última hora se a sabut qu'era deguda al humorístich poeta y company de redacció D. Joseph M.ª Codolosa.

Qui 'n vulgui, qu' aprehi, sino ja no 'n trobará.

No s' han convensut los *Pares de Familia* que lo que fan es picá en ferro fret y aná contra la corrent y fins, pot ser, contra las sevas inclinacions?

Donchs escoltin:

Al sortir lo dissapte la *Bella Chiquita* ab lo trajo de Bebé de Doña Juanita, lo públich la va retxasar exigintli aquell que delata las formas mórbidas de la bayadera.

Va armarse un escándol fenomenal fins que l' artista va accedir als desitjos del públich.

Ho volen mes clar? Creguin, aquells trenta mil rals mes valdria que 'ls dessin als pobres.

Sino... ho preguntan á qualsevol.

TEATRO LILA

Gran funció de broma dedicada á

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

1.º Després d' una *palinodia* sobre assumptos de las pessas de 'n Gumá, 's posará en escena la pessa de 'n Gumá en dos actes, titulada:

LA PESSA DE 'N GUMÁ

2.º Com l' autor ja no te ávia s' haurá d' alabar ell mateix dihent que no hi ha pessas com las d' ell.

INTERMEDI

3.º Aria sobre las mateixas pessas cantada pel coro, que comensa:

No hi ha pessas al mon
com las que 'n Gumá dona... etc.

ab música d' aquella cansó á las tropas de 'n Targaronna.

4 La sarsuela millor del mon en un acte que també te per titol:

LA PESSA D' EN GUMÁ

hont s' hi crida á l' autor tantas vegadas com dias hi ha á l' any.—(A l' Alcassar de Sevilla no 'n volen pas cap mes y cada nit hi ha barallas per pendre puesto.)

5.º Y finalment per evitar trastorns 's posará per centésima vegada:

LA PESSA DE 'N GUMÁ

qu' es capassa de fer trencar de riure á un sentenciat á mort.

No hi haurá pessa de gracia pero hi haurá sis municipals á la porta per evitar las empentas.

Telegramas

Corunya, 13.—8 matí.—D. Quijote y Sancho Pancha van seguint lo seu itinerari sens altre resultat, al final, que haver ensenyat las orelles.

ALSINA.

Liria, 13.—9 idem.—Vi de franchi Tothom 'n podrà beure menos 'n Gamazo.

BELGA.

Valencia, 13.—10 idem.—La policia está desenganxant pasquins de las parets demanant que no 's pagui la contribució. (com si 's pogués pagar).

MONJETAS.

Sant Sebastiá, 13.—11 idem.—'N Sagasta sembla que desisteix per ara d' aná á pendre las ayguas á Caldas de Oviedo.

Aqui 's creu que pensa bé... Anant 'l vi tan barato, já qué pendre ayguas?

FLEMÓN.

CORRESPONDENCIA

Anirá: Jordi Montserrat—C. de la B. y J.—J. T. R.—Pedro Rius.—S. Padrós.—J. Camprubí Nadal.—Joseph Oliveras. Algo de A. Pallejá.

Joaquín M.ª Mont: Enteris bé de si hi ha estacions recatadas y sols fogosos y si á l' estiu termina l' any y si de cas conserviu ab aquell adagi, pero .. no escriga, créguim.

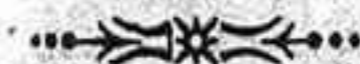
Escanillo: Menos l' epigrama.

Pere Tort: Está bé; quan comensi la matansa deixis veure.

Tot lo demés qu' hem rebut
ó es dolent, ó lleig, ó brut.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número. 5—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

ESTRANYESAS

—No sé per qué escupo tant!..
talment semb'a qu' hagi fumát puro.

BIBLIOTECA POPULAR CATALANA

Volum V

Colecció de TRAVALLS LITERARIS

de ROBERT ROBERT

tomo de mes de 200 planas=2 rals

Los Srs. Corresponsals poden demanar los que desitjin en l' Administració d' aquest periódich, 5, carrer Sant Ramón, 5, que se 'ls concedirá lo des quento acostumat.

PARA LAS PERSONAS TIMORATAS

Si quereis libraros de cualquier enfermedad infecciosa como el **CÓLERA**, depositad la confianza en el

AGUA DE AZAHAR (aygua naf)

preparada por D. ANDRÉS FAMADAS, de GERONA, que cura rápidamente los dolores de vientre, alivia el estómago y facilita la digestión.

DE VENTA EN TODA CATALUÑA y en LA BISBAL: Ramón Farreny.—Riera, número 15.

ACADEMIA DE DIBUIX Y PINTURA

= de =

J. ESPINÓS

Carrer de la Universitat, 31 - 2.º

BARCELONA

LAMPISTERIA

de

JOAN MESTRES Y TAPIES

Construcció y colocació de aparatos per gas, electricitat, oli, petroli, y espelma.

Rambla del Centro, 35. BARCELONA